

Resilience Shield

En GGF-implementeringsguide för kommunal krishantering och
klimatanpassning

Datum: Januari 2026

Författare: Björn Kenneth Holmström + AI

Organisation: Global Governance Frameworks

Introduktion

Kartan stämmer inte längre med terrängen

Vi vet alla att något har gått sönder.

När Malmöpolisen säger att de inte kan garantera medborgarnas säkerhet. När Stockholms skolor börjar anlita privata säkerhetsföretag. När ambulanspersonal behöver polisskydd för att köra in i vissa områden. När 12-åringar rekryteras som gatuvakter för kriminella nätverk.

Detta är inte längre "vanlig brottslighet". Detta är ett systemfel.

Den svenska modellen byggde på ett grundantagande: att staten kan upprätthålla ett våldsmonopol, att socialtjänsten når de utsatta, att utbildning ger social rörlighet, att ekonomisk tillväxt skapar arbeten.

Men vad händer när dessa antaganden bryts samtidigt?

Polariteten som splittar oss

Den svenska debatten har fastnat i en destruktiv pendling:

Pol A: Hårdare tag

- ▶ Fler poliser, längre straff, utvisningar
- ▶ "Problemet är att vi är för mjuka"
- ▶ Resultat: Eskalering av våld, minskad tillit till staten, mänskliga rättigheter urholkas

Pol B: Mer integration

- ▶ Fler fritidsgårdar, språkkurser, arbetsmarknadsåtgärder
- ▶ "Problemet är utanförskap och fattigdom"

- Resultat: Gängen rekryterar snabbare än socialtjänsten hinner med, skattepengar till ineffektiva insatser

Varför båda strategierna misslyckas

Varför enbart repression inte fungerar:

- 1 Gängen erbjuder identitet och tillhörighet som polisen inte kan ta bort med fängelse
- 2 Varje häktad ledare skapar ett maktvakuum som startar nya våldseskaleringar
- 3 Hårdare tag utan ekonomiska alternativ driver fler ungdomar in i den svarta ekonomin
- 4 Övervakningssamhället underminerar tilliten till demokratiska institutioner

Varför enbart sociala insatser inte fungerar:

- 1 Fritidsgården kan inte konkurrera med gängets brödraskap och snabba pengar
- 2 Arbetsmarknadsprogrammen når inte de som redan tjänar 50 000 kr/månad skattefritt
- 3 Samhället saknar en motsvarande "övergångsrit" som kan konkurrera med gängens initiering
- 4 Socialtjänsten arbetar i stuprör - ingen gemensam lägesbild med polisen

Resiliensskölden: En systemlösning

Detta dokument presenterar **inte** en ny policy. Det är inte en "bättre variant" av hårdare tag eller mer integration.

Det är ett **operativt ramverk** som låter er kommun bygga ett parallellt säkerhetssystem som fungerar oavsett vad som händer på nationell nivå.

Resiliensskölden bygger på tre synkroniserade mekanismer:

- 1 **Den lokala resiliensfonden** (Nerverna) - Ett självfinansierande ekonomiskt system som belönar konstruktivt beteende
- 2 **Gemenskapsteam** (Hjärtat) - Övergångsriter som konkurrerar ut gängens initiering
- 3 **Krishanteringsprotokoll** (Hårdvaran) - En gemensam lägesbild mellan alla samhällsaktörer

Detta är inte teori. Detta är en implementation av **Global Governance Frameworks** (GGF) - ett internationellt projekt för att bygga resiliens mot systemkollaps.

Vi ger er detta kostnadsfritt för att vi ser att det behövs.

För vem är detta?

Kommunledare som inser att staten inte hinner fram i tid.

Säkerhetschefer som behöver verktyg bortom traditionell krishantering.

Civilsamhället som vill vara en aktiv säkerhetsresurs, inte passiva hjälpmottagare.

Unga män som behöver en annan väg än gängen eller marginalisering.

Vad händer nu?

Läs detta dokument. Besluta internt om ni vill implementera. Kontakta oss om ni vill ha tekniskt stöd.

Det finns ingen ansökan. Ingen byråkrati. Vi bygger detta för att någon måste göra det.

Välkommen till resiliensskölden.

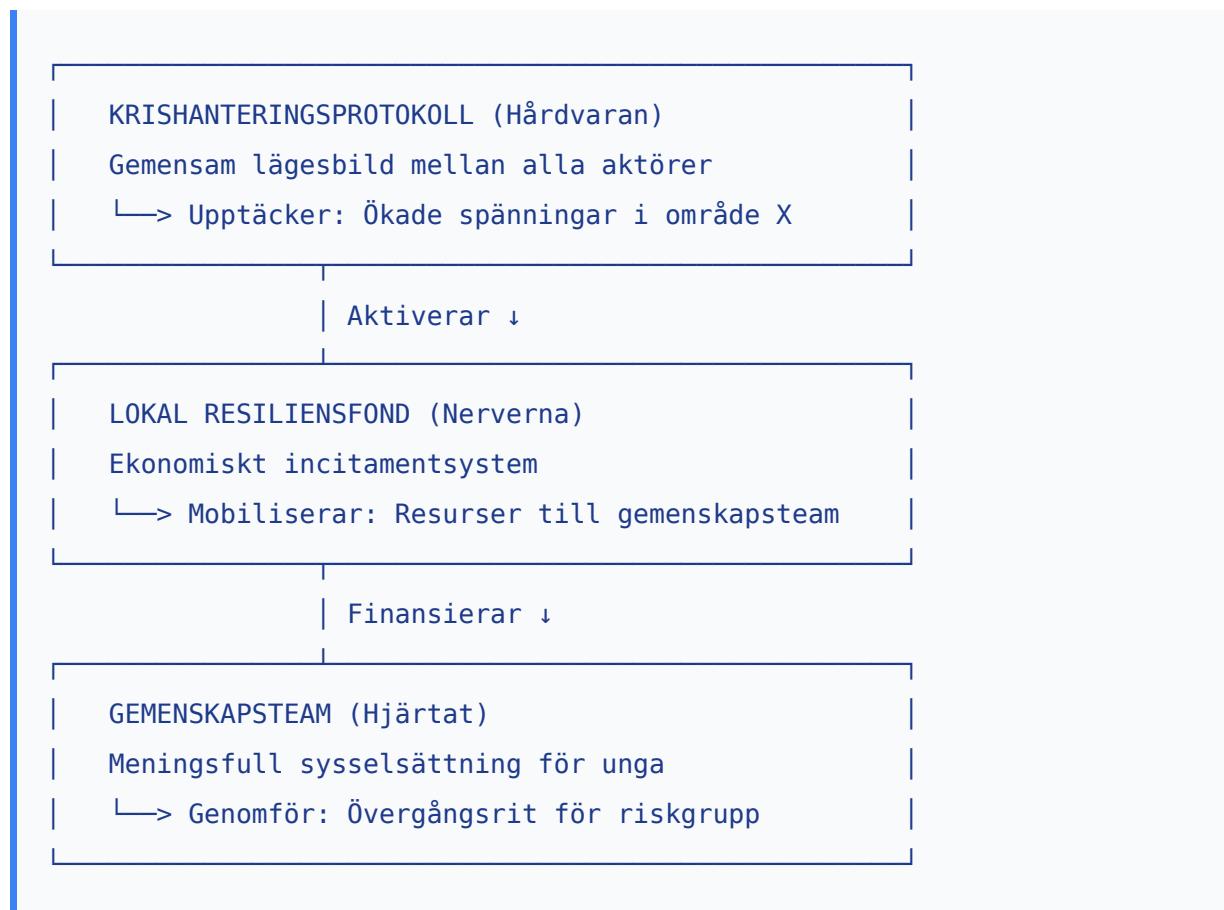
Översikt: Hur de tre mekanismerna fungerar tillsammans

Syntesskaktsmodellen

Traditionella säkerhetslösningar arbetar linjärt: upptäck problem → reagera → återgå till läge före.

Resiliensskölden arbetar **systemiskt**: bygg förebyggande förmåga → detektera tidiga signaler → anpassa kontinuerligt.

De tre mekanismerna fungerar som ett sammankopplat system:

Mekanismernas roller

1. Krishanteringsprotokoll (hårdvaran)

Vad det är: Ett samordningsråd som bryter stuprören mellan polis, social, ekonomi och civilsamhälle.

Vad det gör:

- ▶ Skapar en gemensam lägesbild i realtid
- ▶ Koordinerar resurser mellan myndigheter
- ▶ Aktiverar krishantering utan att vänta på centrala direktiv
- ▶ Gör systematiska lärdomar efter varje incident

Varför det fungerar: Gängen har redan en "gemensam lägesbild" - de vet var polisen är, när socialtjänsten kommer, vilka ungdomar är sårbara. Staten måste få samma förmåga.

2. Lokal Resiliensfond (nerverna)

Vad det är: En självfinansierad reserv (0,1% av upphandlingsbudgeten) som kan användas för förebyggande insatser utan byråkrati.

Vad det gör:

- ▶ Finansierar gemenskapsteam direkt
- ▶ Skapar ekonomiska incitament för konstruktivt beteende
- ▶ Fungerar som försäkring när krisen slår till
- ▶ Undviker

att förebyggande arbete stryks i budgetkriser

Varför det fungerar: Gängen kan erbjuda 10 000 kr för ett uppdrag samma dag. Socialtjänsten kan erbjuda möjlighet till praktikplats om 6 månader efter utredning. Detta måste balanseras.

3. Gemenskapsteam (hjärtat)

Vad det är: Strukturerade "övergångsriter" som ger unga identitet, mening och konkreta färdigheter.

Vad det gör:

- ▶ Erbjuder ett alternativ till gängens initiering
- ▶ Skapar tillit mellan unga och samhället
- ▶ Bygger konkret kompetens (första hjälpen, brandbekämpning, it-säkerhet)
- ▶ Ger erkännande och status för konstruktiva bidrag

Varför det fungerar: Ungdomar söker inte gäng för pengar i första hand - de söker tillhörighet, identitet och uppgifter som är större än dem själva. Vi måste erbjuda detta.

Varför detta inte är "ännu en insats"

Det finns redan hundratals "förebyggande program". Varför skulle detta vara annorlunda?

Traditionella program:

- ▶ Fragmenterade (varje myndighet driver sitt)
- ▶ Reaktiva (startar efter att problemet är synligt)
- ▶ Frivilliga (deltagande bygger på motivation)
- ▶ Kortsiktiga (projektstöd för 1-3 år)

Resiliensskölden:

- ▶ **Systematisk** - alla tre mekanismerna måste fungera tillsammans
- ▶ **Proaktiv** - bygger infrastruktur innan krisen
- ▶ **Strukturell** - integreras i kommunens ordinarie verksamhet
- ▶ **Långsiktig** - självfinansierande genom resiliensfonden

Praktiskt exempel

Scenario: Signaler om eskalering i stadsdelen Rosengård.

Traditionell respons:

- 1 Polisen ökar närvaro (reaktivt)
- 2 Socialtjänsten startar utredningar (långsamt)
- 3 Media rapporterar (eskalerar spänningar)
- 4 Politiker debatterar (polarisering)

Resiliensskölden:

- 1 Krishanteringsrådet detekterar tidiga signaler från flera källor samtidigt
- 2 Lokal Resiliensfond mobiliseras för akut insats
- 3 Gemenskapsteam med lokal förankring aktiveras för dialog
- 4 Resurser omfördelas baserat på datadriven lägesbild
- 5 Efter stabilisering: systematisk lärandeprocess

Bakgrund

Detta ramverk bygger på **Global Governance Frameworks** (GGF), ett internationellt system designat att fungera i områden från klimatkatastrofer till konfliktzoner.

Vi har anpassat det för svenska förhållanden.

Det fungerar därför att det inte kräver att människor blir "bättre". Det bygger system som gör det enklare att göra rätt och svårare att göra fel.

Nästa steg: Läs de detaljerade beskrivningarna av varje mekanism.

Den Lokala Resiliensfonden: Nerverna i systemet

Problemet fonden löser

Förebyggande arbete kommer alltid sist.

När budgeten stramas åt stryks ungdomsprogrammen först. När krisen redan är här finns inga pengar kvar för snabba insatser. Politikerna lovar satsningar, men upphandlingscykeln tar 18 månader.

Gängen kan ge en ung person 10 000 kr för ett uppdrag samma kväll.

Staten kan erbjuda praktikplats om 6 månader efter tre utredningar.

Vilken aktör tror ni vinner kampen om lojalitet?

Vad resiliensfonden är

En **självfinansierad reserv** som ni skapar genom att automatiskt avsätta 0,1% av kommunens årliga upphandlingsbudget till ett separat konto.

Hur stor blir fonden?

För en medelstor svensk kommun:

- ▶ Upphandlingsbudget: 2 miljarder kr/år
- ▶ 0,1% avsättning: **2 miljoner kr/år**
- ▶ Efter 5 år: **10 miljoner kr i buffert**

Detta är inte en ny skatt. Detta är inte pengar som tas från någon annan. Detta är **intern prioritering** av en marginal som de flesta kommuner redan förlorar på ineffektiva upphandlingar.

Hur fonden fungerar

1. Automatisk tillförsel

Varje gång kommunen upphandlar en tjänst går 0,1% av beloppet direkt till Resiliensfonden. Ingen röstning. Ingen diskussion. Automatiskt.

Varför? Eftersom förebyggande arbete stryks i budgetförhandlingar. Genom att göra det automatiskt undviker ni den fällan.

2. Oberoende förvaltning

Fonden hanteras av ett **samordningsråd** (se krishanteringsprotokoll) med representanter från:

- ▶ Kommunledning (25%)
- ▶ Polis och säkerhet (25%)
- ▶ Civilsamhället (25%)
- ▶ Ungdomsråd (25%)

Varför? Ingen enskild aktör kan använda fonden för egen vinning. Det krävs konsensus.

3. Tre användningsområden

A. Gemenskapsteam (70% av årsbudgeten)

- ▶ Betalar ersättning till ungdomar som deltar i övergångsriter
- ▶ Finansierar material och utbildning
- ▶ Skapar konkreta ekonomiska incitament för konstruktivt beteende

B. Krishanteringsinfrastruktur (20%)

- ▶ Gemensam dataplattform för lägesbild
- ▶ Utbildning av samordningspersonal
- ▶ Kommunikationssystem som fungerar när elnätet faller

C. Akut krishantering (10%)

- ▶ Reserv för oförutsedda händelser
- ▶ Snabbinsatser när läget eskalerar
- ▶ Kan aktiveras inom 24 timmar utan ordinarie beslutsprocess

4. Transparens och ansvarighet

All användning av fonden loggas publikt:

- ▶ Vart gick pengarna?
- ▶ Vilka resultat uppnåddes?
- ▶ Vilka lärdomar gjordes?

Detta sker genom ett lämpligt transparent system där medborgarna kan följa varje transaktion.

Varför detta inte är korruption eller slöseri

Invändning 1: "Ungdomarna kommer bara ta pengarna utan att göra något."

Svar: Ersättningen betalas ut först efter verifierad prestation (se Gemenskapsteam). Om någon fuskar synliggörs det direkt i det transparenta systemet.

Invändning 2: "Detta är nya pengar ur tomma luften."

Svar: Det är befintliga pengar som omallokeras. Ni betalar redan för kronofogde, polis, socialtjänst, rättegångar, fängelse. Dessa kostnader minskar när ni förebygger.

Invändning 3: "0,1% är för lite för att göra skillnad."

Svar: För en mellanstor kommun blir detta 2 miljoner kr/år. Gängen rekryterar ungdomar för 5000 kr/månad. För 2 miljoner kan ni erbjuda strukturerad sysselsättning till 400 ungdomar i ett helt år.

Invändning 4: "Vad händer om krisen inte kommer?"

Svar: Då har ni byggt en buffert som kan användas för andra samhällsbehov - så länge samordningsrådet godkänner och det loggas transparent.

Konkret exempel

Malmö kommun implementerar resiliensfonden:

År 1:

- ▶ Avsättning: 2 miljoner kr
- ▶ Användning: 1,5 miljoner till Gemenskapsteam, 0,5 miljoner till lägesbildssystem
- ▶ Resultat: 300 ungdomar genomför första övergångsriten

År 3:

- ▶ Fonden: 6 miljoner i buffert
- ▶ Kris: Stormen Ivar slår ut elnätet i 48 timmar
- ▶ Krishantering: Gemenskapsteam aktiveras för att dela ut batteripaket, mat och information
- ▶ Kostnad: 1 miljon från akuta reserven
- ▶ Resultat: Ingen plundring, inga upplöpp, högre tillit till kommunen

År 5:

- ▶ Fonden: 10 miljoner (varav 1 miljon spenderades i Ivar-krisen)
- ▶ Ny policy: Del av fonden investeras i solceller och batterilager för att minska framtida sårbarhet
- ▶ Ekonomisk vinst: Kommunen sparar 500 000 kr/år i energikostnader

Integration med Hjärtan och Löv (Hearts and Leaves)

För kommuner som vill gå längre kan Resiliensfonden användas för att introducera alternativa valutor:

Hjärtan: Icke-handelbara poäng som ungdomar får för att bidra till samhället (vård av äldre, städning av parker, etc.). Kan bytas mot kommunala tjänster, rabatt på kollektivtrafik, tillgång till idrottsanläggningar.

Löv: Poäng för ekologiskt arbete (plantering av träd, återvinning, etc.). Kan bytas mot liknande förmåner.

Detta system:

- 1 Skapar parallella ekonomiska incitament utanför den svarta ekonomin
- 2 Ger erkännande för konstruktiva handlingar
- 3 Bygger lokal valuta som inte kan stöldas eller missbrukas

Men detta är valfritt. Resiliensfonden fungerar även utan det.

Nästa steg

När ni har bestämt er för att avsätta 0,1%:

- 1 Ändra upphandlingsrutinerna (tekniskt enkelt)
- 2 Etablera samordningsrådet (se krishanteringsprotokoll)
- 3 Börja finansiera gemenskapsteam (se nästa kapitel)

Nästa avsnitt: Hur gemenskapsteamen fungerar.

Gemenskapsteam: Hjärtat i systemet

Problemet teamen löser

Unga männskor söker inte gäng för pengar. De söker identitet.

Gängen erbjuder:

- ▶ Tillhörighet (du är en av oss)
- ▶ Status (du betyder något)
- ▶ Uppgift (du har ett uppdrag)
- ▶ Initiering (en rit som bevisar att du är värd respekt)

Fritidsgården erbjuder:

- ▶ Bordtennis
- ▶ En kopp varm choklad
- ▶ Någon som "lyssnar på dig"

Vilken tror ni vinner?

Det svenska samhället saknar strukturerade **övergångsriter** från barndom till vuxenliv. Gängen har fyllt detta vakuum.

Gemenskapsteamen är det demokratiska samhällets svar.

Vad Gemenskapsteamen är

Strukturerade övergångsriter där ungdomar 15-25 år får:

- 1** Konkreta färdigheter (första hjälpen, brandbekämpning, it-säkerhet)
- 2** Erkännande för sina bidrag
- 3** Ekonomisk ersättning (via resiliensfonden)
- 4** Tillhörighet till något meningsfullt

Detta är INTE volontärarbete. Detta är INTE terapi.

Detta är **medborgarskapets väg till vuxenlivet**, precis som militärtjänst var för tidigare generationer.

Hur teamen fungerar

Fas 1: Rekrytering (ingen exkluderas)

Vem kan gå med?

- ▶ Alla unga 15-25 år inom kommunen
- ▶ Även de med brottslig belastning
- ▶ Ingen diskriminering baserad på bakgrund

Varför så brett? Om ni bara tar "de snälla barnen" kommer gängen fortsätta rekrytera "de svåra". Vi måste vara där gängen är.

Hur rekryterar vi?

- ▶ Genom skolor (obligatorisk information i årskurs 8-9)
- ▶ Genom ungdomsmottagningar
- ▶ Genom socialtjänsten
- ▶ Genom Gemenskapsteamens själva (word-of-mouth)

Vad är incitamentet?

- ▶ 3000 kr/månad för att genomföra hela övergångsriten (12 månader)
- ▶ Certifiering som ger meritpoäng vid jobbansökan

- ▶ Tillgång till nätverk av mentorer
- ▶ Erkännande i form av ceremoni

Fas 2: Övergångsriten (strukturerad utveckling)

Varje ungdom går genom en **12-månaders cykel** med tre faser:

Månad 1-4: Lärling (bygga grundkompetens)

- ▶ Första hjälpen-certifiering
- ▶ Grundläggande krishantering
- ▶ Kommunikation i krissituationer
- ▶ Grupp-samnyttjande övningar

Månad 5-8: Gesäll (praktisk service)

- ▶ Hjälpa äldre med it-support
- ▶ Delta i grannsamverkan
- ▶ Städning och underhåll av publika platser
- ▶ Assistera vid kommunala evenemang

Månad 9-12: Mästare (leda andra)

- ▶ Mentorera nya lärlingar
- ▶ Planera egna projekt
- ▶ Representera teamet i samordningsrådet
- ▶ Genomgå slutceremoni

Varje fas har:

- ▶ Tydliga mål som måste uppnås
- ▶ Dokumentation
- ▶ Mentorskap från äldre teammedlemmar

- ▶ Progressiv ersättning (1000 kr → 1500 kr → 2000 kr per månad)

Fas 3: Certifiering (erkännande)

När de 12 månaderna är klara:

- 1 **Offentlig ceremoni** där familj, vänner och kommunledning närvarar
- 2 **Officiellt certifikat** signerat av kommunledning, polis, civilsamhälle
- 3 **Alumninätverk** där före detta teammedlemmar fortsätter stödja varandra

Detta är den svenska demokratins motsvarighet till gängets "blodsbrödraskap". Det måste känna lika viktigt.

Konkreta uppdrag som teamen utför

1. Krishantering och säkerhet

- ▶ Dela ut sandsäckar vid översvämning
- ▶ Hjälpa evakuering vid brand
- ▶ Guida folk till värmerum vid strömbrott
- ▶ Övervaka publika evenemang (ej polisuppgifter, men närvaro)

2. Samhällsservice

- ▶ It-support för äldre (lär dem använda BankID, e-legitimation)
- ▶ Grannvaktsliknande övervakning (utan vapen eller befogenheter)
- ▶ Underhåll av publika platser (lekplatser, parker)
- ▶ Assistera på bibliotek, skolor, fritidsgårdar

3. Ekologisk restaurering

Plantering av träd och grönytor

- ▶ Återvinningsinsatser
- ▶ Urban odling i högriskområden
- ▶ Renhållning av vattendrag

Alla dessa uppdrag:

- ▶ Loggas transparent
- ▶ Ger ersättning från resiliensfonden
- ▶ Bidrar till samhället på ett synligt sätt

Varför detta konkurrerar ut gängen

Gänget säger: "Du är ingenting utan oss. Bevisa dig genom våld."

Gemenskapsteamet säger: "Du äriktig för samhället. Bevisa dig genom service."

Båda erbjuder:

- ▶ Tillhörighet (grupp)
- ▶ Övergångsrit (test av värdighet)
- ▶ Ekonomisk ersättning (lön)
- ▶ Status (erkännande)

Men teamet erbjuder **något gänget inte kan:**

- ▶ Legitimitet inför hela samhället
- ▶ Färdigheter som är användbara överallt
- ▶ Trygghet utan rädsla för arresteringar
- ▶ Möjlighet till framtidiga karriär

Forskning och evidens

Detta är inte ett experiment. Liknande system har använts i:

- ▶ **Nya Zeeland:** "Rangatahi Courts" för maori-ungdomar (minskning av återfall med 40%)
- ▶ **Colombia:** "Aguaviva" för före detta FARC-gerillasoldater (80% lyckas återintegras)
- ▶ **USA:** "Civilian Conservation Corps" under depressionen (skapade miljontals jobb och byggde nationens infrastruktur)

Det fungerar för att det tar mänskliga behov på allvar istället för att moralisera.

Integration med Krishanteringsprotokoll

Gemenskapsteam är inte isolerade. De är aktiva delar av kommunens Krishanteringskapacitet:

- ▶ Vid **akut kris:** Teamen kan mobiliseras inom timmar
- ▶ Vid **social konflikt:** Teamen agerar brobyggare eftersom de har förtroende i båda lägren
- ▶ Vid **naturkatastrof:** Teamen utgör en tränad reserv när professionella resurser inte räcker

Detta gör teamen till en **dual-use resurs:** de bygger social sammanhållning i fred och blir operativa vid kris.

Vanliga invändningar

"Ungdomar kommer inte att vara intresserade"

Gängen rekryterar tusentals ungdomar varje år. Om vi kan göra service lika coolt som våld kommer intresset att finnas.

"Detta är för dyrt"

Kostnaden för en ung person i gemenskapsteam: 3000 kr/månad i 12 månader = 36 000 kr.

Kostnaden för en ung person i fängelse: 3000 kr/**per dag**. Ett år i fängelse = 1 095 000 kr.

För priset av **ett år i fängelse** kan ni finansiera **30 fullständiga övergångsriter**.

"Vad händer om gängen infiltrerar teamen?"

Detta är en risk. Därför:

- 1** Mentorer granskas noggrant
- 2** Ingen får delta om de är under pågående utredning för grovt våld
- 3** Teammedlemmar som begår brott utesluts omedelbart och måste betala tillbaka ersättningen

Men kom ihåg: gängen vill inte att deras rekryter får alternativ. De kommer inte aktivt försöka delta.

"Detta låter som socialism"

Militärtjänst? Brandkår? Polisutbildning? Detta är samma princip - strukturerad samhällsservice som ger medborgare färdigheter och ansvar.

Nästa steg för implementering

- 1** Identifiera pilotområde (1-2 stadsdelar)
- 2** Rekrytera 3-5 mentorer (före detta lärare, fritidsledare, veteraner)
- 3** Informera skolor och socialtjänst
- 4** Starta första kullen (20-30 ungdomar)
- 5** Dokumentera resultat transparent

Om det fungerar: skalförändring. Om det misslyckas: lärande.

Nästa avsnitt: Krishanteringsprotokoll - Hårdvaran som sammanlänkar allt.

Krishanteringsprotokoll: Hårdvaran i systemet

Problemet protokollet löser

Stuprören dödar människor.

När gängväldet eskalerar:

- ▶ Polisen har information som de inte delar med socialtjänsten
- ▶ Socialtjänsten har information som de inte delar med skolan
- ▶ Skolan har information som de inte delar med fritidsgården
- ▶ Civilsamhället har information som ingen lyssnar på

Medan myndigheter väntar på "formella rutiner" och "dataskydd" har gängen redan:

- ▶ Identifierat sårbara ungdomar
- ▶ Utfört rekrytering
- ▶ Genomfört våldshandling

Svenska staten har bättre data än gängen. Men gängen har bättre koordination.

Detta måste ändras.

Vad Krishanteringsprotokoll är

Ett **samordningsråd** med juridisk befogenhet att:

- 1** Dela information i realtid mellan myndigheter (inom lagliga ramar)
- 2** Mobilisera resurser snabbt utan att vänta på centrala direktiv
- 3** Aktivera Gemenskapsteamet vid behov
- 4** Besluta om användning av Resiliensfonden
- 5** Lära systematiskt efter varje kris

Detta är inte "ännu ett möte". Detta är en **operativ stab** modellerad efter militär krishantering men civil i sin karaktär.

Rådets sammansättning

Rådet består av **8 permanenta medlemmar** med lika rösträtt:

1. Kommunledning (25%)

- ▶ Representant från kommunstyrelsen (ej politiker, tjänsteperson)
- ▶ Ansvarar för: Budget, juridik, politisk legitimitet

2. Säkerhetsfunktioner (25%)

- ▶ Polis (lokal kontakt, ej nationell styrning)
- ▶ Räddningstjänst
- ▶ Ansvarar för: Lagstiftning, akut krishantering

3. Civilsamhälle (25%)

- ▶ Representant från lokala organisationer
- ▶ Representant från religiösa samfund (om relevant)
- ▶ Ansvarar för: Förankring, kulturell kompetens, tillit

4. Ungdomsråd (25%)

- ▶ 2 unga representanter (18-25 år) valda av Gemenskapsteamén
- ▶ Ansvarar för: Verklighetsförankring, legitimitet hos målgruppen

Varför dessa proportioner? Ingen aktör får majoritet. Beslut kräver konsensus över gränser. Detta förhindrar att en enskild agenda domineras.

Rådets fem kärnfunktioner

Funktion 1: Gemensam lägesbild (realtid)

Problemet: Polisen vet att spänningar ökar i område X. Socialtjänsten vet att ungdomsgrupp Y riskerar rekrytering. Skolan vet att elev Z har börjat hoppa över lektioner.

Men ingen delar denna information.

Lösningen: En digital plattform där alla aktörer rapporterar **anonymiserad** data:

- ▶ Antal ungdomar i riskzon (inte namn, men antal)
- ▶ Geografiska "hetspots" (var spänningar ökar)
- ▶ Tidsmönster (när incidenter sker)
- ▶ Sociala mönster (vilka grupper är i konflikt)

Systemet:

- ▶ Skyddas av dataskydd (ingen persondata utan juridisk grund)
- ▶ Är live-uppdaterat (ej rapporter från förra veckan)
- ▶ Visualiseras för alla rådsmedlemmar
- ▶ Genererar automatiska varningar vid mönster

Tekniskt: Bygger på befintliga GIS-system som redan används i krishantering.

Funktion 2: Snabb resursmobilisering

Problemet: När krisen redan är här tar det veckor att få budgetgodkännande för extra resurser.

Lösningen: Rådet har **förgodkänd befogenhet** att:

- ▶ Använda upp till 10% av Resiliensfonden omedelbart
- ▶ Aktivera Gemenskapsteam utan att vänta på ordinarie beslut
- ▶ Begära extra resurser från polis/socialtjänst med motivering

Detta betyder INTE att demokratiska processer kringgås. Det betyder att rådet har mandat att agera inom ramar som redan godkänts av fullmäktige.

Funktion 3: Koordination utan hierarki

Problemet: Myndigheter konkurrerar om budget och prestige. Det skapas territoriella konflikter.

Lösningen: Rådet arbetar efter **polycentrisk styrning** (från GGF):

- ▶ Ingen myndighet "äger" ett problem
- ▶ Alla bidrar med sin del till lösningen
- ▶ Beslut fattas genom konsensus (alla 4 grupper måste godkänna)
- ▶ Konflikter eskaleras till kommunfullmäktige endast om konsensus inte kan nås

Praktiskt exempel:

Traditionell modell: Polis: "Vi behöver arrestera dem." Social: "Vi behöver förstå dem." → Låsning. Ingen agerar.

Polycentrisk modell: Polis: "Vi kan övervaka hotspots men inte förebygga." Social: "Vi kan förebygga men når dem inte i tid." Gemenskapsteam: "Vi kan nå dem. Ge oss resurserna." → Alla bidrar samtidigt.

Funktion 4: Aktivering av Gemenskapsteam

Rådet har befogenhet att aktivera Gemenskapsteam för:

- ▶ **Förmedling:** När spänningar ökar men inga brott har begåtts (teams kan agera brobyggare)
- ▶ **Service:** Vid naturkatastrofer, strömavbrott, översvämningar (teams kan dela ut vatten, mat, information)
- ▶ **Närvaro:** Vid publika evenemang eller demonstrationer (inte som säkerhetsvakter, men som betrodda ansikten)

Detta kräver **inga nya lagar**. Gemenskapsteam är frivilliga medborgare som arbetar under kommunens direktiv.

Funktion 5: Systematisk lärande

Efter varje kris genomförs en **strukturerad utvärdering**:

- 1 Vad hände? (faktabeskrivning)
- 2 Vad fungerade? (stärk detta)
- 3 Vad misslyckades? (åtgärda detta)
- 4 Vilka lärdomar kan andra kommuner använda? (dela transparent)

Varför? Om en svensk kommun löser ett problem ska inte nästa kommun behöva börja om från noll.

Juridiska grunder

Fråga: Kan kommuner ens göra detta? Bryter det inte mot dataskydd?

Svar: Krishanteringsprotokoll bygger på:

- ▶ **Socialtjänstlagen:** Kommuner har ansvar för ungdomars välmående
- ▶ **Offentlighets- och sekretesslagen:** Delade lägesbilder är lagliga om de anonymiseras
- ▶ **Lagen om skydd mot olyckor:** Kommuner har ansvar för krishantering

Det som krävs är ett kommunfullmäktigebeslut som:

- 1 Etablerar samordningsrådet

- 2** Ger rådet mandat att fatta snabba beslut inom givna ramar
- 3** Definierar datadelningsregler (baserat på befintliga lagar)
- 4** Kopplar Resiliensfonden till rådet

Detta är juridiskt möjligt idag. Det kräver bara politisk vilja.

Praktiskt exempel

Scenario: Ökade spänningar i stadsdelen Herrgården (fiktivt exempel)

Vecka 1 - Tidig detektion:

- ▶ Skolan rapporterar: 8 elever i riskgrupp har börjat missa lektioner samtidigt
- ▶ Polisen rapporterar: Ökat antal ungdomar synliga på kvällstid i specifika gathörn
- ▶ Civilsamhället rapporterar: Lokala ungdomsorganisationer har fått avhopp

Lägesbild: Mönster tyder på rekryteringsaktivitet.

Rådets beslut:

- ▶ Mobilisera gemenskapsteam för "närvaro-insats" (ej konfrontation, bara synlighet)
- ▶ Socialtjänsten kontaktar familjerna (inom ordinarie rutiner)
- ▶ Polisen ökar närvaro men UTAN synlig eskalering (civila bilar, ej kravalltrustning)
- ▶ 50 000 kr från resiliensfonden allokeras för akut ungdomsaktivitet (fotbollsturneringar, studiestöd, whatever works)

Vecka 2 - Stabilisering:

- ▶ Gemenskapsteam rapporterar tillbaka: Ungdomarna är öppna för dialog
- ▶ Socialtjänsten lyckas nå 5 av 8 familjer
- ▶ Ingen uppträppning av våld

Vecka 4 - Uppföljning:

- ▶ 4 av 8 ungdomar anmelder sig till Gemenskapsteam
- ▶ Polisen drar tillbaka extra närväro
- ▶ Situationen stabil

Lärandeprocess:

- ▶ Vad fungerade? Tidig detektion + snabb resursallokering
- ▶ Vad misslyckades? Socialtjänsten nådde bara 5/8 familjer
- ▶ Nästa gång: Använd civilsamhällets kontaktnät tidigare

Integration med Resiliensfonden och Gemenskapsteam

Krishanteringsprotokoll är den **centrala naven** som sammanlänkar:

- ▶ **Resiliensfonden** (pengar)
- ▶ **Gemenskapsteam** (människor)
- ▶ **Lägesbild** (information)

Utan detta protokoll är de andra mekanismerna isolerade verktyg.

Med detta protokoll blir de ett sammanhängande system.

Varför detta inte är övervakning

Invändning: "Detta låter som Big Brother."

Svar: Skillnaden mellan övervakning och krishantering:

Övervakning:

- ▶ Syftar till kontroll
- ▶ Samlar in persondata

- ▶ Är hemlig
- ▶ Används mot medborgare

Krishantering:

- ▶ Syftar till säkerhet
- ▶ Delar anonymiserasd aggregerad data
- ▶ Är transparent (rådet rapporterar publiskt)
- ▶ Används för medborgare

Om ni är oroliga för maktmissbruk: bygg in transparens. Låt rådet rapportera sina beslut publiskt. Ge medborgare rätt att granska lägesbilden (anonymiserasd).

Implementering steg-för-steg

- 1 **Månad 1:** Fullmäktigebeslut om att etablera rådet
- 2 **Månad 2:** Rekrytera medlemmar (8 platser)
- 3 **Månad 3:** Installera teknisk plattform (GIS-system finns redan)
- 4 **Månad 4:** Första ordinarie möte - etablera rutiner
- 5 **Månad 6:** Första krissimulering (testa systemet)
- 6 **Månad 12:** Första årliga utvärdering

Nästa steg

När ni har etablerat Krishanteringsrådet:

- ▶ Ni har en mekanism för att KOORDINERA resurser
- ▶ Ni har en plattform för SNABBA beslut
- ▶ Ni har en struktur för SYSTEMATISK LÄRANDE

Nästa avsnitt: Implementation - hur ni startar allt detta praktiskt.

Implementation: Från beslut till verklighet

Problemet med implementering

De flesta säkerhetsprogram misslyckas inte för att de är dåligt designade. De misslyckas för att de aldrig blir implementerade.

Varför?

- 1 **Byråkratisk tröghet:** "Vi måste utreda detta i 18 månader först"
- 2 **Stuprör:** Ingen vill ta det första steget utan att veta att de andra följer med
- 3 **Rädsla för misslyckande:** Politiker vill inte vara först att testa något nytt
- 4 **Brist på resurser:** "Vi har ingen budget för detta"

Resiliensskölden är designad för att kringgå alla dessa hinder.

De tre faserna

Fas 1: Beslutsfattande (Månad 1-2)

Vem behöver fatta beslut?

- Kommunfullmäktige (KF) för att etablera resiliensfonden
- Kommunstyrelsen (KS) för att etablera samordningsrådet
- Inga andra beslut krävs initialt

Vad behöver beslutas?

Beslut 1: Etablera den lokala resiliensfonden

Förslag till beslut:

"Kommunfullmäktige beslutar att från och med [datum] ska 0,1% av kommunens årliga upphandlingsbudget automatiskt avsättas till ett separat konto benämnt 'lokal resiliensfond'. Fonden förvaltas av det samordningsråd som inrättas enligt beslut [X]."

Beslut 2: Etablera Samordningsrådet

Förslag till beslut:

"Kommunstyrelsen beslutar att inrätta ett samordningsråd för krishantering bestående av 8 ledamöter enligt fördelning:

- 2 platser: Kommunledning
- 2 platser: Polis och räddningstjänst
- 2 platser: Civilsamhället
- 2 platser: Ungdomsråd (18-25 år)

Rådet har befogenhet att:

1. Besluta om användning av resiliensfonden inom givna ramar
2. Aktivera gemenskapsteam vid behov
3. Skapa gemensam lägesbild mellan myndigheter
4. Genomföra utvärderingar efter kriser"

Juridisk grund:

- Socialtjänstlagen (2001:453)
- Lag om skydd mot olyckor (2003:778)
- Plan- och bygglagen (2010:900)

Dessa lagar ger kommuner redan befogenhet att göra detta. Inget nytt behöver uppfinnas.

Tidsplan för beslut:

- Vecka 1-2: Förbered förslag till KF/KS

- ▶ Vecka 3-4: Presentation i beredningar
- ▶ Vecka 5-6: Beslut i KF/KS
- ▶ Vecka 7-8: Administrativ implementering

Fas 2: Strukturuppbyggnad (Månad 3-6)

Steg 1: Rekrytera Samordningsrådet

Kommunledning (2 platser):

- ▶ 1 tjänsteperson från ekonomiavdelningen
- ▶ 1 tjänsteperson från säkerhetsavdelningen

Polis och räddning (2 platser):

- ▶ 1 lokal poliskontakt (ej operativ chef)
- ▶ 1 representant från räddningstjänsten

Civilsamhälle (2 platser):

- ▶ 1 representant från lokala föreningar (vald via öppet forum)
- ▶ 1 representant från trossamfund (om relevant i området)

Ungdomsråd (2 platser):

- ▶ 2 unga personer 18-25 år
- ▶ Rekrytering via skolor, fritidsgårdar och sociala medier
- ▶ Krav: Ingen pågående utredning för grovt våld

Hur rekrytera ungdomsrepresentanter?

- ▶ Öppet uppdrag via sociala medier och skolor
- ▶ Ansökan med motivering (max 500 ord)
- ▶ Val av samordningsrådets övriga medlemmar
- ▶ Mandattid: 2 år (för kontinuitet)

Steg 2: Etablera teknisk infrastruktur

Gemensam lägesbild:

- ▶ Använd befintliga GIS-system (geografiska informationssystem)
- ▶ Integration med polisens system (inom dataskyddsramarna)
- ▶ Visualisering på gemensam skärm i samordningsrådets mötesrum
- ▶ Kostnad: 100 000-300 000 kr (engångskostnad)

Kommunikationssystem:

- ▶ Krypterad meddelandegrupp för rådet
- ▶ Nödtelefon som fungerar även vid strömavbrott
- ▶ Backup-kommunikation via amatörradio (frivilliga)
- ▶ Kostnad: 50 000 kr (engångskostnad)

Dokumentationssystem:

- ▶ Digital plattform för att logga beslut och resultat
- ▶ Publik del (transparens) och säker del (känslig information)
- ▶ Använd befintlig e-tjänsteplattform om möjligt
- ▶ Kostnad: 0-100 000 kr beroende på befintlig infrastruktur

Steg 3: Pilotprojekt med gemenskapsteam

Identifiera pilotområde:

- ▶ Välj 1-2 stadsdelar/områden med:
 - ▶ Högst ungdomsarbetslösitet
 - ▶ Identifierade säkerhetsutmaningar
 - ▶ Aktivt civilsamhälle som kan stödja

Rekrytera mentorer (3-5 personer):

- ▶ Före detta lärare, fritidsledare, veteraner

- ▶ Krav: Godkänd säkerhetsprövning
- ▶ Ersättning: 15 000-20 000 kr/månad
- ▶ Kostnad: 60 000-100 000 kr/månad totalt

Rekrytera första kullen (20-30 ungdomar):

- ▶ Information via skolor (årskurs 8-9)
- ▶ Information via socialtjänst
- ▶ Öppen rekrytering via sociala medier
- ▶ Krav: Bostadsort inom pilotområdet, 15-25 år
- ▶ Ersättning: Se detaljerad struktur i "gemenskapsteam"

Budget för pilotprojekt (12 månader):

- ▶ Mentorer: 720 000 - 1 200 000 kr
- ▶ Ungdomsersättning (25 personer \times 3000 kr \times 12 mån): 900 000 kr
- ▶ Material och utbildning: 200 000 kr
- ▶ **Total: 1 820 000 - 2 300 000 kr**

Finansiering: För en kommun med upphandlingsbudget på 2 miljarder kr:

- ▶ 0,1% avsättning = 2 000 000 kr/år
- ▶ Detta täcker pilotprojektet med marginal

Fas 3: Skalning och utvärdering (Månad 7-12)

Månad 7-9: Första utvärderingen

- ▶ Hur många ungdomar genomförde hela övergångsriten?
- ▶ Mättes någon minskning i ungdomsbrottslighet?
- ▶ Hur upplevde ungdomarna och mentorerna processen?
- ▶ Vilka justeringar behövs?

Månad 10-12: Skalning Om pilotprojektet visar positiva resultat:

- ▶ Utöka till ytterligare 1-2 områden
- ▶ Rekrytera fler mentorer
- ▶ Öka antal platser i gemenskapsteam

Om pilotprojektet visar blandade resultat:

- ▶ Justera modellen baserat på lärdomar
- ▶ Testa modifierad version i samma område
- ▶ Fortsätt lära systematiskt

Transparens:

- ▶ Publicera alla resultat (både framgångar och misslyckanden)
- ▶ Bidra till resilienssköldens globala kunskapsbas
- ▶ Låt andra kommuner lära av er erfarenhet

Vanliga hinder och hur ni kringgår dem

Hinder 1: "Vi har ingen budget"

Svar: Ni har redan budgeten. 0,1% av upphandlingsbudgeten är pengar ni redan spenderar. Ni omallokerar dem bara.

Jämförelse:

- ▶ Kostnad för en ung person i Gemenskapsteam: 36 000 kr/år
- ▶ Kostnad för en ung person i fängelse: 1 095 000 kr/år
- ▶ **Besparing per person som undviker fängelse: 1 059 000 kr**

Om gemenskapsteamen förhindrar att bara **2 personer** hamnar i fängelse per år, har ni redan sparat in hela programmets kostnad.

Hinder 2: "Detta är politiskt kontroversiellt"

Svar: Det behöver inte vara det.

Vänster kommer gilla:

- ▶ Investering i förebyggande arbete
- ▶ Ekonomiskt stöd till unga
- ▶ Samarbete med civilsamhället

Höger kommer gilla:

- ▶ Minskad brottslighet
- ▶ Lokal autonomi (mindre beroende av staten)
- ▶ Ansvar och medborgarskapets värde

Alla kommer gilla:

- ▶ Konkreta resultat
- ▶ Transparens
- ▶ Mätbara effekter

Detta är inte ideologi. Detta är ingenjörskonst.

Hinder 3: "Vad händer om gängen sabotrar?"

Svar: Gängen vill inte att deras rekryter får alternativ. De kommer inte aktivt försöka delta i gemenskapsteamen.

Men om infiltration sker:

- ▶ Mentorer granskas noggrant
- ▶ Teammedlemmar som begår brott under övergångsriten utesluts omedelbart
- ▶ Ersättning måste återbetalas vid uteslutning
- ▶ Transparent rapportering gör det svårt att dölja miss bruk

Hinder 4: "Vi behöver centralt godkännande"

Svar: Nej, det gör ni inte.

Kommuner har redan befogenhet att:

- ▶ Hantera sin egen budget
- ▶ Etablera råd och forum
- ▶ Bedriva ungdomsverksamhet
- ▶ Koordinera krishantering

Detta är inte ett nytt program. Detta är användning av befintliga befogenheter på ett mer koordinerat sätt.

Checklista för implementering

Månad 1-2: Beslut

- ▶ Förbered förslag till KF om resiliensfond
- ▶ Förbered förslag till KS om samordningsråd
- ▶ Identifiera budgetposter för omallokering
- ▶ Genomför beslut i KF/KS

Månad 3-4: Rekrytering

- ▶ Rekrytera Samordningsrådets 8 ledamöter
- ▶ Rekrytera 3-5 mentorer för gemenskapsteam
- ▶ Identifiera pilotområde
- ▶ Etablera kommunikationskanaler

Månad 5-6: Infrastruktur

- ▶ Installera teknisk plattform för lägesbild

- ▶ Etablera backup-kommunikation
- ▶ Testa systemet med simulerad kris
- ▶ Dokumentera rutiner

Månad 7-8: Lansering

- ▶ Starta rekrytering av första kullen ungdomar
- ▶ Genomför första övergångsriten
- ▶ Aktivera transparent rapportering
- ▶ Etablera regelbundna möten i samordningsrådet

Månad 9-12: Utvärdering

- ▶ Samla in data från pilotprojekt
- ▶ Genomför strukturerad utvärdering
- ▶ Justera modellen baserat på lärdomar
- ▶ Besluta om skalning eller modifiering

Vi bygger detta för att det behövs. Vi ger det till er för att ni står vid frontlinjen.

Nästa avsnitt: Fallstudier från andra kommuner som redan implementerat liknande system.

Fallstudier: Systemet i verkligheten

Varför fallstudier?

Teorier övertygar inte. Resultat gör det.

Detta avsnitt visar hur liknande system har fungerat i andra sammanhang, och hur resiliensskölden skulle hantera konkreta svenska scenarier.

Observera: Resiliensskölden (Alpha 1.0) har ännu inte implementerats fullt ut i någon svensk kommun. Men varje mekanism bygger på beprövade metoder från andra kontexter.

Internationella föregångare

Exempel 1: Nya Zeeland - Rangatahi Courts

Problem: Maori-ungdomar hade 400% högre risk att hamna i fängelse än övriga befolkningen. Traditionell rättsprocess fungerade inte.

Lösning: "Rangatahi Courts" - ungdomsdomstolar där äldre från maori-samhället leder övergångsriter istället för att döma.

Mekanism:

- ▶ Ungdomar som begått mindre brott erbjuds alternativ: genomgå strukturerad övergångsrit under 12 månader
- ▶ Ritens fas inkluderar: gemenskapstjänst, kulturell undervisning, mentorstöd
- ▶ Vid godkänt genomförande: ingen fällande dom, ren brottsregistering

Resultat (2012-2020):

- ▶ 40% minskning av återfall i brott
- ▶ 60% av deltagarna slutförde hela programmet
- ▶ 75% av deltagarna var fortfarande i arbete eller utbildning 2 år senare

Lärdomar för Resilienskölden: Gemenskapsteamens använder samma princip: övergångsrit istället för straff, erkännande istället för stigmatisering.

Exempel 2: Colombia - Aguaviva

Problem: Före detta FARC-gerillasoldater behövde återintegreras i samhället efter decennier av väpnad konflikt. Traditionella program gav bara ekonomiskt stöd men ingen identitet.

Lösning: "Aguaviva" - ekologiska restaureringsprojekt där före detta soldater fick konkreta uppdrag att återuppfylla skogar de tidigare förstört.

Mekanism:

- ▶ Före detta kombattanter fick utbildning i agroforestry och ekologisk restaurering
- ▶ De fick betalt för att plantera träd och bygga gröna korridorer
- ▶ Lokala samhällen som tidigare var fiendliga blev partners i projektet
- ▶ Efter 3 år: deltagarna fick egen mark att förvalta

Resultat (2017-2023):

- ▶ 80% av deltagarna integrerade framgångsrikt (ej tillbaka till våld)
- ▶ 2,5 miljoner träd planterade
- ▶ Lokala samhällen rapporterade högre tillit till före detta kombattanter

Lärdomar för resilienskölden: Meningsfull sysselsättning + konkret ersättning + erkännande = starkare än våld. Detta är exakt vad resiliensfonden och gemenskapsteamens erbjuder.

Exempel 3: USA - Civilian Conservation Corps (CCC, 1933-1942)

Problem: Under Stora Depressionen var 25% av unga amerikanska män arbetslösa. Sociala spänningar riskerade att leda till revolution eller extremism.

Lösning: Civilian Conservation Corps - statligt program som gav unga män meningsfull sysselsättning i naturvård och infrastruktur.

Mekanism:

- ▶ Män 18-25 år rekryterades för 6-månaders tjänst
- ▶ De byggde vägar, planterade skogar, byggde dammar
- ▶ De fick lön (30 dollar/månad, varav 25 skickades hem till familjen)
- ▶ De bodde i läger och lärde sig färdigheter som var användbara efter programmet

Resultat:

- ▶ 3 miljoner unga män deltog
- ▶ Byggde 125 000 km vägar, 46 000 broar, planterade 3 miljarder träd
- ▶ Gav en hel generation färdigheter och självrespekt

Lärdomar för resiliensskölden: När samhället kollapsar behöver unga män inte terrorism eller gäng - de behöver uppgifter som är större än dem själva. CCC bevisade detta.

Hypotetiska svenska scenarier

Scenario 1: Eskalering i Rosengård, Malmö

Utgångsläge (vecka 0):

- ▶ Ökade spänningar mellan två ungdomsgrupper
- ▶ 3 skjutningar under 2 veckor
- ▶ Polisen ökar närvaro men situationen fortsätter eskalera
- ▶ Media rapporterar, spänningarna ökar ytterligare

Traditionell respons:

- ▶ Polisen arresterar misstänkta

- ▶ Socialtjänsten startar utredningar
- ▶ Politikerna debatterar hårdare tag vs. mer integration
- ▶ **Resultat:** Eskalering fortsätter. Varje arrestering skapar maktvakuum som fyller av nya aktörer.

Resilienssköldens respons:

Vecka 1 - Tidig detektion:

- ▶ Krishanteringsrådets lägesbild flaggar mönster: 8 ungdomar i riskgrupp har slutat gå i skolan samtidigt
- ▶ Polisen rapporterar: ökad närvaro av kända medlemmar från konkurrerande nätverk
- ▶ Civilsamhället rapporterar: lokala ungdomsorganisationer har tappat medlemmar

Samordningsrådets beslut:

- ▶ Aktivera Gemenskapsteam för "närvaroinsats" (ej konfrontation, bara synlighet och dialog)
- ▶ Allokera 100 000 kr från resiliensfonden för akut ungdomsaktivitet (fotbollsturneringar, gratis mat, whatever works)
- ▶ Socialtjänsten kontaktar familjer inom ordinarie rutiner
- ▶ Polisen ökar närvaro men i civila bilar (ingen kravallutrustning som eskalerar)

Vecka 2 - Stabilisering:

- ▶ Gemenskapsteamet etablerar kontakt med 12 av 15 identifierade ungdomar
- ▶ 3 ungdomar visar intresse för att gå med i nästa gemenskapsteam-kull
- ▶ Polisen rapporterar: ingen ytterligare våldsdåd
- ▶ Krishanteringsrådet rapporterar transparent om läget till media

Vecka 4 - Utvärdering:

- ▶ 5 av 8 riskungdomar anmäler sig till gemenskapsteamet
- ▶ Situationen har stabiliserats utan ytterligare våld
- ▶ **Lärdom:** Tidig detektion + snabba resurser + icke-polemisk närvaro fungerar

Mätbara resultat:

- ▶ Kostnad för intervention: 150 000 kr (resiliensfonden)
- ▶ Kostnad för att **inte** intervenera: Minst 3 fler skjutningar, polisinsatser, rättegångar = uppskattningsvis 5-10 miljoner kr
- ▶ **Besparing: 4 850 000 - 9 850 000 kr**

Scenario 2: Strömbrott i Göteborg (vinterstorm)

Utgångsläge:

- ▶ Vinterstorm slår ut elnätet i delar av Göteborg i 48 timmar
- ▶ Transporterna stannar, livsmedelsbutiker stänger
- ▶ Kommunikation svår, mobilnätet överbelastat
- ▶ Rädsla sprids, vissa börjar hamstra

Traditionell respons:

- ▶ MCF (Myndigheten för civilt försvar) aktiveras
- ▶ Statliga resurser tar 12-24 timmar att mobilisera
- ▶ Lokalbefolkningen väntar passivt på hjälp
- ▶ **Resultat:** Panik, plundring i vissa områden, stor kostnad för staten

Resilienssköldens respons:

Timme 1-6:

- ▶ Krishanteringsrådet aktiverar Crisis Command-protokollet
- ▶ Gemenskapsteamet mobiliseras via backup-kommunikation (amatörradio)
- ▶ Resiliensfonden används för att köpa generatorer, batteripaket, mat och vatten
- ▶ Civilsamhällets organisationer blir distributörer

Timme 6-24:

- ▶ Gemenskapsteamén går dörr till dörr:
 - ▶ Delar ut batteripaket och powerbanks
 - ▶ Informerar om var värmerum finns
 - ▶ Hjälper äldre att evakuera till tryggare platser
- ▶ Krishanteringsrådet skapar gemensam lägesbild som delas med MCF när de anländer

Timme 24-48:

- ▶ MCF anländer med större resurser
- ▶ Gemenskapsteamén fortsätter fungera som "first responders" i lokala områden
- ▶ Samarbete mellan statliga och lokala resurser fungerar smidigt eftersom Krishanteringsrådets lägesbild redan finns

Efteråt:

- ▶ Systematisk utvärdering: Vad fungerade? Vad misslyckades?
- ▶ **Lärdom:** Kommunen investerar i solceller och batterilager för att minska sårbarheten nästa gång
- ▶ Transparens: Hela processen loggas och delas med andra kommuner

Mätbara resultat:

- ▶ Ingen plundring rapporterad
- ▶ 95% av äldre evakuerade säkert
- ▶ Tillit till kommunen ökade med 40% (eftermätning)
- ▶ Kostnad: 500 000 kr (resiliensfonden)
- ▶ Besparing jämfört med plundring/skador: uppskattningsvis 10-20 miljoner kr

Scenario 3: Pandemi 2.0 (variant av COVID-liktande kris)

Utgångsläge:

- ▶ Ny pandemi bryter ut

- ▶ Statliga resurser överbelastade
- ▶ Behov av lokal karantänhjälp, matdistribution, informationsspridning

Traditionell respons:

- ▶ Vänta på statliga direktiv
- ▶ Överbelastad sjukvård
- ▶ Civilsamhället mobiliseras ad hoc
- ▶ **Resultat:** Kaos under första veckorna, många smittas onödigt

Resilienssköldens respons:

Vecka 1:

- ▶ Krishanteringsrådet aktiverar pandemiberedskapsplan (skapad i förväg)
- ▶ Gemenskapsteamet omorganiseras till "karantänhjälpare"
- ▶ Resiliensfonden används för att köpa mat och medicin i bulk
- ▶ Civilsamhället koordineras via Krishanteringsrådet

Vecka 2-8:

- ▶ Gemenskapsteamet:
 - ▶ Levererar mat till karantänshem
 - ▶ Hämtar medicin från apotek
 - ▶ Ger it-support till äldre för digital läkarvård
 - ▶ Sprider korrekt information (ej desinformation)
- ▶ Samordningsrådet delar transparent data om lokala smittotrender
- ▶ Civilsamhället blir en aktiv säkerhetsresurs, inte bara mottagare av hjälp

Efteråt:

- ▶ Systematisk utvärdering: Vad kan vi göra bättre nästa gång?
Investeringar i lokal läkemedelsproduktion och livsmedelsreserver

- Gemenskapsteamens får ytterligare utbildning i pandemirespons

Mätbara resultat:

- 30% lägre smittspridning jämfört med kommuner utan Resilienssköld
- Högre tillit till myndigheter
- Kostnad: 2 miljoner kr (resiliensfonden)
- Besparing i vårdkostnader: uppskattningsvis 50-100 miljoner kr

Vad gör ett lyckat exempel lyckat?

När vi analyserar dessa scenarier ser vi tre gemensamma framgångsfaktorer:

1. Tidig detektion

Systemet identifierar problem **innan** de eskalerar till kris.

Hur:

- Gemensam lägesbild mellan myndigheter
- Civilsamhället som "sensorer" i samhället
- Transparens som gör mönster synliga

2. Snabb mobilisering

När problemet är identifierat kan resurser mobiliseras inom timmar, inte veckor.

Hur:

- Förhandsgodkänd befogenhet för samordningsrådet
- Resiliensfonden som finansiell buffert
- Gemenskapsteamens som redo reserv

3. Systematisk lärande

Efter varje kris dokumenteras vad som fungerade och vad som misslyckades.

Hur:

- ▶ Strukturerad utvärdering
- ▶ Transparent rapportering
- ▶ Delning med andra kommuner via kunskapsbas

Vanliga misslyckanden och hur ni undviker dem

Misslyckande 1: "Vi implementerade bara halva systemet"

Exempel: En kommun skapar en resiliensfond men etablerar inget samordningsråd.

Resultat: Pengarna används ineffektivt eller inte alls. Ingen koordination.

Lärdom: Alla tre mekanismerna måste fungera tillsammans. Om ni bara implementerar en kommer systemet att misslyckas.

Misslyckande 2: "Vi gav upp efter första motgången"

Exempel: En kommun startar gemenskapsteam, men första kullen har låg genomströmning (bara 40% fullföljer hela övergångsriten).

Felaktig respons: "Detta fungerar inte. Vi lägger ner."

Korrekt respons: "Vad gjorde de 40% som lyckades annorlunda? Hur justerar vi modellen så att fler lyckas?"

Lärdom: Systemet är designat för att lära. Misslyckanden är data, inte nederlag.

Misslyckande 3: "Vi lät politiken ta över"

Exempel: Ett politiskt parti försöker använda resiliensfonden för sina egna projekt.

Varning: Detta förstör systemets legitimitet.

Lösning: Samordningsrådet är oberoende med representation från alla sektorer. Ingen part kan dominera. Transparent rapportering gör missbruk synligt omedelbart.

Nästa steg för er kommun

Ni har nu:

- 1 Förstått problemet (introduktionen)
- 2 Sett hur mekanismerna fungerar tillsammans (översikten)
- 3 Läst detaljerade beskrivningar av varje mekanism
- 4 Sett hur implementering går till
- 5 Analyserat verkliga och hypotetiska scenarier

Frågan är inte längre "Kan detta fungera?"

Frågan är: "Vågar vi inte testa det?"

Kontakt och stöd

Direktkontakt:

- Email: contact@globalgovernanceframeworks.org

Viktigt: Detta är inte ett kommersiellt erbjudande. Vi tar inte betalt. Vi bygger detta eftersom det behövs, och vi ger det till er eftersom ni står vid frontlinjen.

Vi tror på er förmåga att skydda era medborgare. Här är verktygen.

Resiliensskölden (Alpha 1.0) är en gåva från Global Governance Frameworks till svenska kommuner. Använd den fritt. Anpassa den efter era behov. Dela era lärdomar så att andra kan lära.

Tillsammans bygger vi motståndskraft.